

Programme Code: **D-11**

Programme: रत्नमालाव्याकरणपदविका-पाठ्यक्रमः

(Diploma in Ratnamala Vyakarana)

Duration: **01 (One) Year**

Medium: **Sanskrit**

- पाठ्यक्रम एकवर्षात्मको वर्तते।
- पाठ्यक्रमस्य पूर्णाङ्काः 400 निर्धारिताः।
- चत्वारि पत्राणि सन्ति, प्रत्येकस्मिन् पत्रे 80 अङ्काः निर्धारिताः।
- गृहकार्ये 10 अङ्काः, उपस्थितौ 10 अङ्काश्च।
- पाठ्यक्रमः संस्कृतमाध्यमेनैव भवति।

Course Code	Title	Internal	External	Marks
D-RV101	सन्धिः शब्दखण्डश्च	20	80	100
D-RV102	कारकं समासश्च	20	80	100
D-RV103	तद्धितः आख्यातश्च	20	80	100
D-RV104	कृत्प्रकरणं व्यवस्थाप्रकरणञ्च	20	80	100
Total				400

प्रथमपत्रम् - D- RV101

सन्धिः शब्दखण्डश्च

अङ्काः - 80

प्रथमभागः -

1.1. आदितः सन्धिविन्यासपर्यन्तम् - 35 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. शब्दखण्डः - 25 अङ्काः

तृतीयभागः -

3.1. षत्व-गत्वप्रकरणम् - 20 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः - प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

2. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः -

आचार्यलोकमणिदाहालः,

भारतीय विद्या प्रकाशन, वाराणसी।

3. संस्कृत व्याकरणशास्त्र का इतिहास -

युधिष्ठिरमीमांसकः,

भारतीय प्राच्यविद्या प्रतिष्ठान, अजमेरा।

द्वितीयपत्रम् - D- RV102

कारकं समासश्च

अङ्काः - 80

प्रथमभागः -

1.1. कारकविन्यासः - 35 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. समासप्रकरणम् - 4 5 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः - प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

2. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः -

आचार्यलोकमणिदाहालः,

भारतीय विद्या प्रकाशन, वाराणसी।

3. संस्कृत व्याकरणशास्त्र का इतिहास -

युधिष्ठिरमीमांसकः,

भारतीय प्राच्यविद्या प्रतिष्ठान, अजमेरा।

तृतीयपत्रम् - D- RV103
 तद्धितः आख्यातश्च
 अङ्काः - 80

प्रथमभागः -

1.1. तद्धितविन्यासः - 35 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. आख्यातप्रकरणम् - 4 5 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः - प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

2. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः -

आचार्यलोकमणिदाहालः,

भारतीय विद्या प्रकाशन, वाराणसी।

3. संस्कृत व्याकरणशास्त्र का इतिहास -

युधिष्ठिरमीमांसकः,

भारतीय प्राच्यविद्या प्रतिष्ठान, अजमेरा।

चतुर्थपत्रम् - D- RV104
 कृत्प्रकरणं व्यवस्थाप्रकरणञ्च
 अङ्काः - 80

प्रथमभागः -

1.1. कृत्प्रकरणम् - 45 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. व्यवस्थाप्रकरणम् - 3 5 अङ्काः
 (कृत्प्रदीपिका)प्रभाप्रकाशिकासहितम्

पाठ्यग्रन्थः - प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रयोगरत्नमालाव्याकरणम् -

2. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः -

आचार्यलोकमणिदाहालः,

भारतीय विद्या प्रकाशन, वाराणसी।

3. संस्कृत व्याकरणशास्त्र का इतिहास -

युधिष्ठिरमीमांसकः,

भारतीय प्राच्यविद्या प्रतिष्ठान, अजमेरा।

अध्ययनसामग्री –

1. <https://ia804705.us.archive.org/18/items/in.ernet.dli.2015.403262/2015.403262.Laghu-Siddhanta.pdf>
2. https://archive.org/details/3_20200913_20200913_1432/%E0%A4%B8%E0%A4%82%E0%A4%B8%E0%A5%8D%E0%A4%95%E0%A5%83%E0%A4%A4%20%E0%A4%B5%E0%A5%8D%E0%A4%AF%E0%A4%BE%E0%A4%95%E0%A4%B0%E0%A4%A3%20%E0%A4%B6%E0%A4%BE%E0%A4%B8%E0%A5%8D%E0%A4%A4%E0%A5%8D%E0%A4%B0%20%E0%A4%95%E0%A4%BE%20%E0%A4%87%E0%A4%A4%E0%A4%BF%E0%A4%B9%E0%A4%BE%E0%A4%B8%20%E0%A4%AD%E0%A4%BE%E0%A4%97-%201-%20%E0%A4%AF%E0%A5%81%E0%A4%A7%E0%A4%BF%E0%A4%B7%E0%A5%8D%E0%A4%A0%E0%A4%BF%E0%A4%B0%20%E0%A4%AE%E0%A5%80%E0%A4%AE%E0%A4%BE%E0%A4%82%E0%A4%B8%E0%A4%95%20%E0%A4%9C%E0%A5%80/
3. <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.339405/page/n1/mode/2up>
4. <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.338081>